

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wnb hfdst 2 gebieden

Artikel 1.13, artikel 2.7 lid 2 en 3 en artikel 2.8 lid 3 en 9 Wet natuurbescherming en artikel 2.7
Besluit natuurbescherming

Datum besluit : 3 augustus 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming - gebieden - 2017-011698 - gemeente Ede
Activiteit : het realiseren van woningbouw aan de Weversteeg en Onderlangs te
Otterlo
Verlenen/weigeren : verlenen vergunning

Aanvrager : Gemeente Ede
Zaaknummer : 2017-011698

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van gemeente Ede, Bergstraat 4, 6711 DD Ede, hierna te noemen aanvrager, van 18 augustus 2017 om een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

De aanvraag voorziet in de realisatie van maximaal 72 woningen en een multifunctionele voorziening op voormalige sportterreinen. Vanwege de ligging van het project, te weten in de gemeente Ede en 500 meter vanaf het Natura 2000 gebied de Veluwe, zijn Gedeputeerde Staten van Gelderland in deze procedure het bevoegd gezag.

Op 9 juni 2017 is door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ontheffing verleend voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het projectgebied. De ontheffing met kenmerk FF/75C/2016/0680 is verleend voor de periode van 31 oktober 2017 tot en met 31 oktober 2022.

Op deze vergunningaanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland;

Gelet op artikel 1.13, artikel 2.7 lid 2 en 3 en artikel 2.8 lid 3 en 9 Wet natuurbescherming en artikel 2.7 Besluit natuurbescherming;

HEBBEN BESLOTEN

gemeente Ede een vergunning conform de beschrijving in de aanvraag te **verlenen** onder de volgende voorschriften:

1. De vergunning geldt voor de locaties aan de Weversteeg en Onderlangs te Otterlo zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1.
2. Het gebruik van deze vergunning is pas toegestaan als voorschriften 7-13 zijn gerealiseerd en gecontroleerd door het bevoegd gezag. De controle dient plaats te vinden op het moment dat de vergunninghouder heeft gemeld over een periode van minimaal twee weken te willen starten met de uitvoering van het project. De melding dient gedaan te worden bij de Provincie Gelderland, via emailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-011698.
3. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
4. Op de plaats waar de activiteiten van de vergunning worden uitgevoerd dient een (digitale) kopie van deze vergunning aanwezig te zijn en op verzoek getoond te worden aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
5. De in voorschrift 3 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

6. Indien de vergunninghouder de vergunning in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via emailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-011698.
7. Er worden twee informatieborden geplaatst; één bij de ingang bij de Canergie (Onderlangs) en één bij droompark de Zanding (Vijverlaan).
8. Er worden folders met een kaart van de wandelroutes en het hondenlosloopgebied per post naar de nieuwe bewoners van de te realiseren woningen gestuurd.
9. Er wordt een Facebookpagina van de Zanding gemaakt en een beheerder aangesteld die de Facebookpagina in beheer heeft en deze voorziet van actuele informatie met betrekking tot onder meer de aanlijnplicht en ontwikkelingen in het gebied.
10. Er is een Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) op de Zanding aanwezig die toezicht houdt op de aanlijnplicht. De BOA dient op wisselende tijdstippen (ook 's avonds en weekenden) actief te zijn. De bevindingen worden bijgehouden in een logboek waaruit het aantal controles, spreiding in de tijd en resultaten blijkt. Vanaf moment van toezichthouding worden de bevindingen jaarlijks verzonden naar Provincie Gelderland, via emailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-011698.
11. Er dient bodemchemisch onderzoek plaats te vinden om de huidige toestand van de bodem te bepalen, waarop maatregelen genomen kunnen worden voor herstel van de mineralenbalans op de Zanding. De herstelmaatregelen dienen binnen een half jaar na de onderzoeksresultaten uitgevoerd te worden. De resultaten van het bodemchemisch onderzoek en een overzicht van de te nemen herstelmaatregelen dienen verzonden te worden naar Provincie Gelderland, via emailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-011698.
12. Het parkeren bij de Zanding wordt beperkt door de paden langs de Zanding fysiek af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer door middel van slagbomen, bebording en/of natuurlijke barrières (figuur 2). De openbare parkeervoorziening bij de Canergie zal gereguleerd worden middels een houten hekwerk / palen langs de aanwezige bermen (figuur 3).
13. De blauwgekleurde delen in figuur 6 van bijlage 2 worden voor recreanten ontoegankelijk gemaakt. Hiervoor zullen de paden worden afgezet middels het aanbrengen van natuurlijke materialen die bij het reguliere onderhoud vrijkomen (grondwal, boomstammen, stobben) of het aanbrengen van nieuwe beplanting.
14. Binnen twee weken na realisering van het project dient een gereedmelding te worden gedaan aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-011698.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd

De initiatiefnemer is voornemens op het voormalig sportterrein aan de Weversteeg woningbouw te realiseren. Het totaal aantal woningen dat wordt gerealiseerd zal variëren tussen de 40-60 woningen. Daarnaast wordt een multifunctionele accommodatie (MFC) gerealiseerd met daarin een sporthal, een dorps huis en zorgvoorzieningen. Op de locatie Onderlangs zijn nog maximaal 12 woningen voorzien, vrijstaand met wisselende kaveloppervlaktes.

De aanvraag heeft betrekking op verschillende effecten. In de beoordeling wordt eerst ingegaan op stikstofeffecten, daarna worden de overige effecten behandeld.

Voor deze activiteit is niet eerder een vergunning dan wel een verklaring van geen bedenkingen (hierna vvgb) verleend.

Stikstof-effecten

In het kader van het bestemmingsplanprocedure waarin dit project is opgenomen heeft de gemeente Ede een AERIUS-berekening in het kader van de PAS gemaakt met kenmerk 2T93ZQJxCkas, d.d. 14 april 2016. De hoogste depositie is 0,78 mol/ha/j op het Natura 2000-gebied Veluwe. Dat is minder dan de grenswaarde die op het moment van de berekening gold. Ten overvloede heeft de gemeente dit project op 14 april 2016 gemeld in het kader van de PAS. Gelet op de hoogte van de depositietoename en de toelichting in de Regeling Natuurbescherming is een verdere beoordeling van de stikstofdepositie niet aan de orde.

Referentie oprichting nieuwe activiteit

Er is bij een nieuwe activiteit geen sprake van een referentiesituatie, de referentie is 0.

Vaststellen en beoordeling van de overige effecten niet zijnde stikstof-effecten

Het projectgebied bevindt zich op minder dan 500 meter afstand van het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. Hierdoor zijn effecten niet uit te sluiten. Het project is getoetst aan effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen. Bij de aanvraag is een passende beoordeling gevoegd.

In de aanvraag beschreven natuurwaarden

Habitattypen

Binnen een afstand van 500 meter van de onderzoekslocatie liggen de habitattypen Stuiyzandheiden met struikhei (H2310) en Oude eikenbossen (H9190). In de ruime omgeving zijn Zandverstuivingen (H2330), Beuken-eikenbossen met hulst (H9120) en Droge heide (H4030) aanwezig.

Habitatrichtlijnsoorten

Voor aangewezen soorten geldt dat de habitats in de omgeving geen leefgebieden vormen.

Broedvogels

De habitats in de omgeving vormen leefgebied voor aangewezen soorten als boomleeuwerik, draaihals, duinpieper, grauwe klauwier, nachtzwaluw, roodborsttapuit, tapuit, wespandief en zwarte specht.

In de aanvraag beschreven relevante factoren

Optische verstoring

Optische effecten worden verwacht door een toename van het aantal wandelaars, waaronder wandelaars met hond. Daarnaast kunnen fietstochten worden ondernomen.

Mechanische verstoring

Uit de natuurtoets blijkt dat de betreding van het Natura 2000-gebied door de nieuwe inwoners alleen te verwachten is in het gebied de Zanding vanwege de omheining van overige beschermde habitats die in het Nationaal Park en recreatieterreinen gelegen zijn. Gesteld kan worden dat er toename van betreding zal zijn met maximaal 13% als gevolg van de groei van het aantal huishoudens in het dorp Otterlo. Hierbij wordt ervan uit gegaan dat de nieuwe bewoners hetzelfde recreatieve gedrag vertonen als de bestaande inwoners. In het gebied zijn enkele zandpaden aanwezig. Grote delen kennen een spaarzame vegetatie en nodigen uit tot

struingedrag. Voor het kleine deel bos geldt dit minder en zal, gelet op de geringe oppervlakte van het betreffende terreindeel, het betreden buiten de paden niet of nauwelijks optreden.

Verandering in populatiedynamiek

Er is mogelijk een onnatuurlijke verhoging van de predatiedruk als gevolg van huiskatten die in de omgeving van hun huizen jagen. Verwacht mag worden dat er in het projectgebied 17 huishoudens zijn die katten zullen houden. Een deel van deze katten zal als 'binnenkat' worden gehouden. Daarnaast hebben niet alle katten een drang om prooien te vangen, waarmee het aantal actief jagende katten lager ligt. Grondbroedende vogels als de nachtzwaluw en de boomleeuwerik zijn kwetsbaar voor predatie door katten.

In de aanvraag beschreven negatieve effecten van de gevraagde activiteiten, niet zijnde de effecten van stikstof

In de aanvraag zijn de volgende negatieve effecten beschreven:

Optische verstoring

In de huidige situatie is reeds sprake van druk door recreanten. Desalniettemin komen de aangewezen soorten nog steeds in het gebied voor en is er sprake van een stijgende trend. Een dosis-effectrelatie voor optische verstoring is moeilijk te geven. Bij verstoring speelt een aantal aspecten een rol die een voorspelling van de gevolgen bemoeilijkt. Er treedt een mate van gewenning op, zeker als er sprake is van een voorspelbaarheid van de verstoring. Er treedt een natuurlijke correctie op: een afname van de broeddichtheid wordt deels gecompenseerd door een toename van het broedsucces. Er kan ook sprake zijn van een geleidelijke achteruitgang, waarbij de meest kritische soorten als eerste uit het gebied verdwijnen. Gelet op de huidige recreatiedruk op het terrein wordt verwacht dat een verwachte toename van recreatie met 13%, als gevolg van voorgenomen planvorming tot negatieve gevolgen kan leiden voor de aangewezen broedvogelsoorten.

Boomleeuwerik: De boomleeuwerik is met 5 territoria in het gebied aanwezig. De territoria bevinden zich vooral in het meest open deel van het gebied, aan de oostzijde. Het padenpatroon is hier het minst intensief. Voor de kwantificering kan daarom uitgegaan worden van afname met 2 broedparen.

Nachtzwaluw: In het gebied zijn 4 territoria aanwezig. De broedlocaties zijn niet bekend, maar deze zullen vooral in het terreindeel met verspreid groeiende dennen en eiken zijn. Dit is tevens het gebied met veel paden, waar een intensivering van gebruik het meest merkbaar zal zijn (nog weinig verdunning door verspreiding van wandelaars). Voor de kwantificering van het effect dient rekening gehouden te worden met een afname met 2 broedparen.

Roodborsttapuit: De roodborsttapuit is met 5 territoria in het gebied aanwezig. De territoria bevinden zich vooral in het meest open deel van het gebied, aan de oostzijde. Het padenpatroon is hier het minst intensief. Voor de kwantificering kan daarom uitgegaan worden van afname met 2 broedparen.

Wespendief: De Zanding betreft geen broedlocatie voor de wespendif, waardoor de afname van leefgebied beperkt is tot het foerageergebied. De huidige functie is naar verwachting echter in beperkte mate aanwezig en hierdoor zal een aanvullend negatief effect niet groot zijn. Er gaat 10 ha leefgebied in kwaliteit achteruit als gevolg van de toegenomen verstoring.

Zwarte specht: Het effect op de zwarte specht kan als zeer gering worden betiteld, omdat de soort nauwelijks van het gebied gebruik maakt als foerageergebied vanwege het open karakter. Voor de kwantificering kan daarom uitgegaan worden van geen afname van broedparen.

Draaihals/duinpieper/tapuit/grauwe klauwier: Deze soorten zijn in het gebied niet aanwezig en zullen gelet op de huidige recreatiedruk ook niet snel als doelsoort voor hervestiging verwacht mogen worden. Voor de kwantificering kan daarom uitgegaan worden van geen afname van broedparen.

Mechanische verstoring

Stuifzandheiden met struikheide

Ten aanzien van mechanische effecten gaat het bij het habitatype stuifzandheiden met struikheide om de gevolgen van betreding voor de typische soorten zoals struikheide, de aanwezige korstmossen en soorten die verblijfplaatsen hebben in de vegetatie en in de bodem, zoals hagedissen, zandbijen en dergelijke. Het habitatype is gevoelig voor de gevolgen van betreding, maar kan een zekere mate van betreding goed verdagen, omdat dit ook kan zorgen voor het plaatselijk open houden van zandige terreindelen. Bij een toenemende betreding zal op een gegeven moment de erosie de overhand nemen en er stuifzanden ontstaan. Ook hier is sprake van een kantelpunt waarvan de drempelwaarde moeilijk te kwantificeren is. De staat van instandhouding van het habitatype is zowel landelijk als op de Veluwe zeer ongunstig. Negatieve effecten kunnen daardoor al snel tot significant negatieve gevolgen leiden, aangezien het instandhoudingsdoel moeilijk te behalen valt bij een verdere afname van de kwaliteit op de oppervlakte.

Oude Eikenbossen: de habitatype is gevoelig voor mechanische effecten. Op voorhand kan echter worden gesteld dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Het betreft een relatief smalle strook met bos die ten opzichte van de Zanding hoog is gelegen. Voor wandelaars, al dan niet met hond, vormt de strook bos vanwege de hoge ligging geen logisch onderdeel van een wandeltocht. Bovendien is het bos dermate smal dat de betreding buiten de bestaande paden geen rol van betekenis speelt.

Verandering in populatiedynamiek

Door de verwachte toename van het aantal katten zal de predatiedruk op de Zanding slechts beperkt toenemen. Doordat slechts een deel van de katten als buitenkat gehouden wordt, van deze dieren een deel actief zal jagen, het merendeel op muizen zal jagen en De Zanding als territorium door maximaal enkele katten verdedigd zal worden, kan verwacht worden dat negatieve effecten als gevolg van verandering in populatiedynamiek redelijkerwijs uitgesloten kunnen worden.

In de passende beoordeling beschreven significante effecten van de gevraagde activiteiten

Habitattypen

Stuifzandheiden met struikheide: Door hoge stikstofdepositie, mineralenverarming in de bodem en een hoge recreatiedruk (met name door loslopende honden) is de verwachting dat op zeker moment het ecologisch functioneren te veel onder druk komt te staan. De storende effecten moeten hierbij in hun onderlinge verband worden gezien. In een robuust ecosysteem heeft het optreden van mechanische effecten minder gevolgen dan in een gebied waar overige omstandigheden het herstel bemoeilijken. Voor de Zanding geldt dat vermesting en verzuring bepalende effecten zijn die het in standhouden zonder beheermaatregelen er moeilijk maken. Ook hiervoor geldt dat er heel moeilijk dosiseffectrelaties zijn aan te geven. Met name de gevolgen van demineralisatie zijn onvoldoende in beeld. Beschouwen we enkel het effect van betreding, met als gevolg dat de pioniersfase van de vegetatie niet meer gaat ontstaan (breder worden van de paden, uitlopen van zandige terreindelen) dan zal dit vooral optreden op de plekken waar een fijnmazig net aan wandpaden en zogenaamde “olifanten-paadjes” aanwezig is. Het betreft dan vooral het westelijke terreindeel. Als indicatie van de omvang van potentiële afname van het habitat wordt 20 ha, van de in totaal aanwezige 45 ha aangehouden. Wellicht dat een deel van de zandige vlakte als stuifzand zou kunnen kwalificeren, op grond van de geringe oppervlakte van het gebied zal dit echter niet als zodanig ecologisch kunnen functioneren. Gelet op de zeer ongunstige staat van instandhouding van het habitatype zijn de gevolgen mogelijk van invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en is er mogelijk sprake van significant negatieve gevolgen.

Broedvogels

Of er bij optische verstoring sprake is van mogelijk significant negatieve gevolgen is mede afhankelijk van de staat van instandhouding van de aangewezen soorten. Er kan worden verondersteld dat negatieve effecten op het aantal broedgevallen van boomleeuwerik, roodborsttapuit en nachtzwaluw niet snel tot significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen zal leiden. Ondanks een plaatselijke verslechtering zullen deze doelen naar verwachting gehaald kunnen worden gezien de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Voor de wespendif en zwarte specht geldt dit niet. De landelijke staat van instandhouding is gunstig, maar op de Veluwe is sprake van een respectievelijk matig afnemende trend en een gelijkblijvende trend. Met name het oppervlakte leefgebied is bepalend ten aanzien van het behalen van de doelstellingen. Het habitat ter plaatse van de Zanding is niet specifiek geschikt voor de zwarte specht vanwege het open karakter, waarmee de soort nauwelijks van het gebied gebruik zal maken als foerageergebied. Wespendifen zullen in de bosranden naar voedsel zoeken, waardoor het foerageergebied voor een klein deel wordt verstoord. Ondanks de matig ongunstige staat van instandhouding zal deze soort zich naar verwachting in het gebied kunnen handhaven, doordat er veel foerageergebied overblijft.

In de aanvraag voorgestelde mitigerende maatregelen

Hieronder staat een samenvatting van de mitigerende maatregelen, die zijn opgesteld om significante effecten te voorkomen. In bijlage 2 staat de uitgebreide beschrijving.

- Opstarten communicatietraject (informatiepanelen, folders, sociale media etc.);
- Toezicht op naleving aanlijnplicht en gebruik bestaande paden (inzet van extra uren van een toezichthouder van de gemeente Ede), met name in het broedseizoen van vogels;
- Treffen van fysieke maatregelen voor herstel van de mineralenbalans in het gebied;
- Ontmoedigen en reguleren parkeren;
- Zoneren en beperken van recreatie (gemarkeerde routestructuur, afzetten delen van het gebied).

Door het treffen van de voorgestelde mitigerende maatregelen zullen effecten op het habitattypen Stufzanden met struikhei en op de grondbroedende vogelsoorten als de nachtzwaluw en boomleeuwerik worden verkleind. Voor de wespendif zullen de mitigerende maatregelen een weinig beter resultaat opleveren. Door de uitvoering van de mitigerende maatregelen zal de verstoring meer naar de randen van het gebied geleid gaan worden, hetgeen voor de meeste soorten een positief effect zal hebben maar voor de wespendif in mindere mate.

Cumulatieve effecten

Er zijn geen gegevens bekend omtrent eventuele projecten in de omgeving die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de Zanding en zodoende effecten kunnen versterken. Bij de gemeente Ede zijn eveneens geen overige grootschalige uitbreidingsplannen bekend. Er is op korte termijn sprake van de nieuwbouw van een woning langs de Houtkampweg, grenzend aan de locatie Weversteeg. Ook het nabijgelegen hotel Sterrenberg is momenteel aan het uitbreiden.

Beoordeling van de overige effecten van de aanvraag op de instandhoudingsdoelstellingen

In de kern onderschrijven wij de conclusie van de passende beoordeling behorend bij de aanvraag dat significant negatieve effecten uitgesloten kunnen worden. In de passende beoordeling wordt geconcludeerd dat met name grondbroedende vogels effecten kunnen ondervinden van het project. De wespendif zou uitsluitend foerageergebied in de bosranden van de Zanding hebben. Echter zijn in de NDFF waarnemingen van de wespendif buiten de bosrandzone van de Zanding, waarmee de gehele Zanding in potentie foerageergebied voor de soort kan zijn. Ook zijn zwarte spechten verspreid op de Zanding waargenomen.

Ten aanzien van de functie van de Zanding als potentieel leefgebied voor de wespendif en de zwarte specht wordt opgemerkt dat de effecten op dit leefgebied bij de voorgestelde mitigerende

maatregelen betrokken moeten worden nu de Zanding (potentieel) leef- en/of foerageergebied voor deze soorten en de boomleeuwrik, nachtzwaluw en roodborsttapuit is. Het gebied wordt in de huidige situatie al bezocht door recreanten. Door de uitvoering van het project zullen er meer mensen in het projectgebied aanwezig zijn, waardoor er meer recreatie en daarmee meer verstoring op de Zanding kan plaatsvinden. De verstoring op voornoemde aangewezen soorten heeft betrekking op een toename van het aantal recreanten op de Zanding, recreanten die buiten de paden lopen en honden die niet aangelijnd zijn. Nu de voorgestelde mitigerende maatregelen juist zijn gericht op het beperken van de recreatie op de Zanding, het concentreren van verstoring op uitsluitend bestaande paden en door middel van het afzetten van een aantal delen van het gebied voor recreatie, hebben wij de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit niet leidt tot (significante) effecten op de instandhoudingsdoelen van de Veluwe.

Conclusie

Uit de beoordeling van de effecten volgt dat significant negatieve effecten zijn uitgesloten. Nu tevens de belangen zoals vermeld in artikel 1.10 lid 3 Wnb niet aan de orde zijn, kan de vergunning worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kunnen belanghebbenden schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

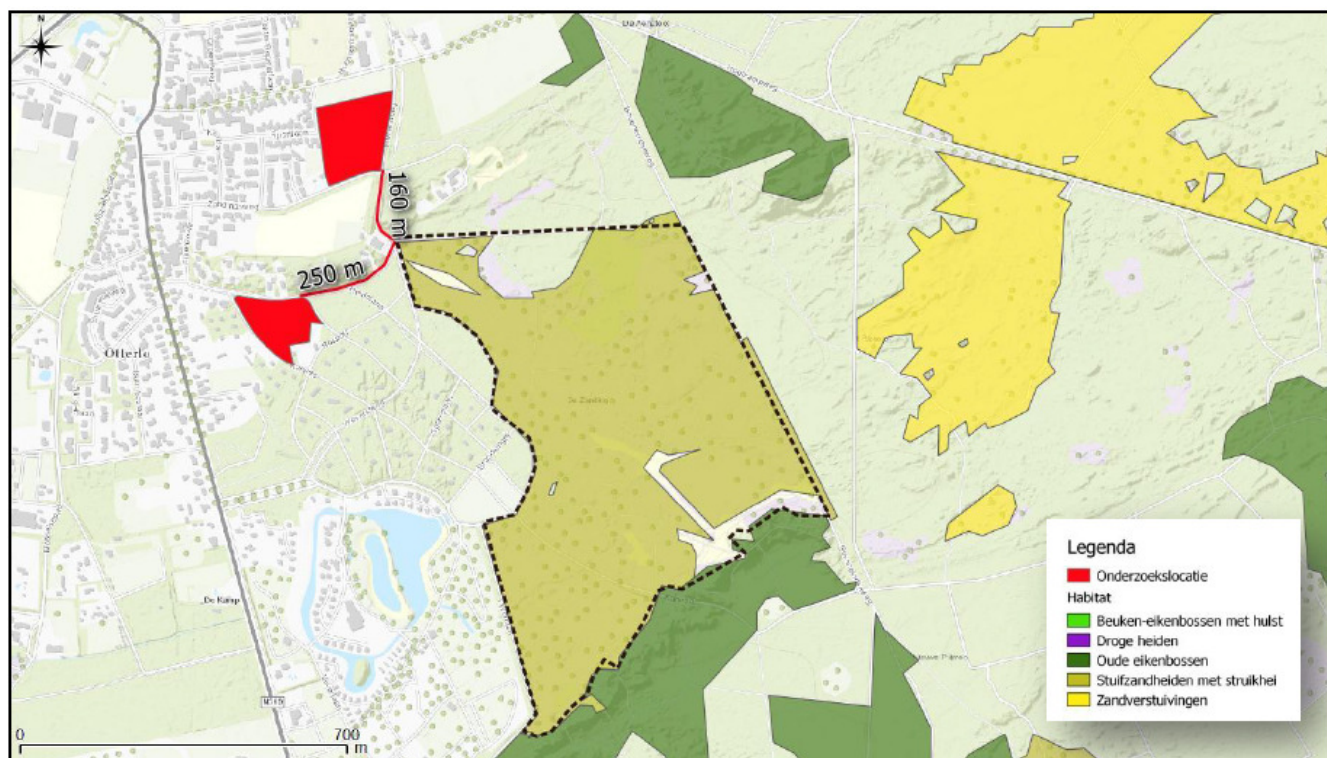
De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

bijlage:

- Bijlage 1: Kaart ligging projectgebied
- Bijlage 2: Overzicht van de te realiseren mitigerende maatregelen

Bijlage 1

Kaart ligging projectgebied

Figuur 1 Het projectgebied (rode vlakken) en de Zanding (stippellijn).

Bijlage 2

Overzicht van de te realiseren mitigerende maatregelen

Opstarten communicatietraject

Voorlichting kan op verschillende wijze (naast elkaar) worden gegeven:

- Grote informatieborden bij de hoofdingangen van het gebied, waarop het unieke karakter en de beschermde status van het gebied wordt toegelicht.
- Rechtstreekse voorlichting van de nieuwe bewoners en huidige omwonenden, middels folders die bij oplevering van de woning worden aangeboden.
- Inzet van sociale media om de kwetsbare situatie onder de aandacht te brengen. Een website, facebook pagina of whatsapp-groep voor de buurt of het gebied kan gebruikt worden om voorlichting te geven over gedragsadviezen die bijdragen aan een verantwoord bezoek aan het gebied. Op deze wijze kan er sociaal toezicht ontstaan dat zal moeten leiden tot aanpassing van het gedrag van de wandelaars.
- Betrekken van de bewoners bij het beheer van het gebied. Dit kan bijdragen tot meer begrip voor de gevolgen van het laten loslopen van hun honden.

Informatiepanelen

De informatieborden hoeven slechts op de twee grote toegangspunten te worden aangebracht; de ingang bij de Canergie (Onderlangs) en bij droompark de Zanding (Vijverlaan). Nabij de Vijverlaan is een ingang langs de verharde weg en langs de onverharde Karweg. De kruising van de Karweg met de Heiderand vormt met name voor de bewoners van Otterlo min of meer de formele ingang. Om duidelijk te communiceren dat de toegang via de Vijverlaan loopt, wordt het bord niet langs de Karweg geplaatst.

De voorkeur van het ontwerp van het informatiebord gaat uit naar een lage, onder een hoek geplaatst bord, vanwege het open karakter van het natuurgebied de Zanding. Het informatiebord moet niet alleen informatie verstrekken over de noodzaak tot het aanlijnen van honden. Het vormt slechts een onderdeel van de voorlichting. Bij het beschrijven van de bijzondere vogelsoorten die in het gebied voorkomen, zal als vanzelf blijken dat loslopende honden voor verstoring kunnen zorgen, bijvoorbeeld voor een grondbroeder als de nachtzwaluw. Het informatiebord zou informatie kunnen bevatten over het ontstaan van het landschap, de typische soorten, het beheer en bedreigingen. Het informatiebord kan verwijzen naar de wandelroute die in het gebied is uitgezet. In de lay-out zal de focus moeten liggen op de functie om de lezer te wijzen op het belang van het aanlijnen van de honden. Middels een QR-code kan verwezen worden naar een website waar meer achtergrondinformatie is te vinden. Dit zou als uitbreiding van de huidige informatie op site van de gemeente Ede kunnen zijn.

Folders

De folder kan daarom heel direct gericht zijn op het aspect aanlijnplicht en minder over ontstaan, beheer en gevoeligheid van het natuurgebied. De folder zou ook gebruikt kunnen worden om meer informatie/promotie over het dorp Otterlo, het multifunctioneel centrum en de gemeente Ede te geven, waarbij de problematiek ten aanzien van de Zanding een onderdeel vormt. De folder bevat een kaart met daarop de ligging van de wandelroutes, alsmede een kaart met de ligging van het hondenloslooplegebied.

Sociale media

Sociale media worden gebruikt om grote groepen mensen te bereiken en zodoende onderwerpen aan de orde te brengen. Daarbij is het van belang om vast te stellen welke doelgroep je wilt bereiken en welke sociale media de doelgroep of doelgroepen gebruiken. Facebook wordt momenteel vooral door ouderen gebruikt. Jongeren hebben vaak wel een facebook account, maar gebruiken instagram en snapchat. Omdat facebook door 7 miljoen Nederlanders dagelijks wordt gebruikt en een deel van de wandelaars in de Zanding tot de leeftijdscategorie behoort die Facebook gebruikt, ligt de inzet van dit medium voor de hand. Doel van het gebruik van Facebook is om mensen van informatie te voorzien, maar ook om interactie te genereren. Het gebruik van een community is hiervoor geschikter dan een pagina.

Leden van een community kunnen zelf berichten posten, vragen stellen en polls maken. Een groep kan meerdere beheerders en moderatoren hebben. Vanuit de gemeente Ede zal een beheerder aangesteld moeten worden. Het account van de beheerder van facebook van de gemeente Ede wordt gekoppeld aan deze pagina van de Zanding.

Betrekken bewoners bij beheer

Bij het huidige beheer worden reeds vrijwilligers ingezet. Door de huidige vrijwilligers direct te betrekken bij de Facebook community kunnen andere leden geïnteresseerd raken in het wel en wee van het natuurgebied.

Toezicht op naleving aanlijnplicht en gebruik bestaande paden

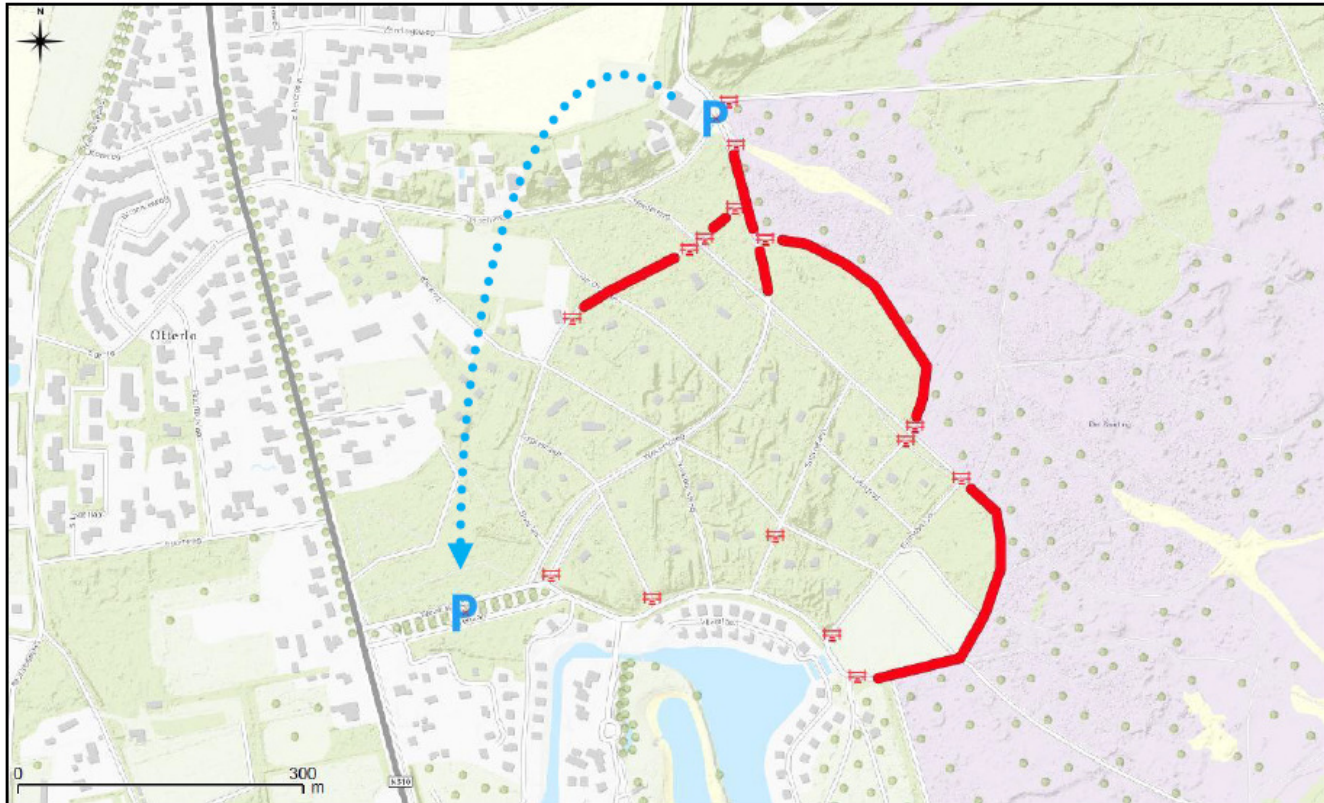
Het moet duidelijk zijn dat de Zanding geen vrij uitloopegebied is. Op het informatiebord moeten mensen gewezen worden op de aanwezigheid van de losloopzone in de omgeving. Regelmatig toezicht zal bijdragen aan het beter naleven van de aanlijnplicht. Voor het toezicht zal een Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) ingezet moeten worden. Een BOA moet in dienst zijn bij een overheidsinstelling, in dit geval de gemeente Ede. De duur en frequentie van de inzet van een BOA zal in eerste instantie hoog zijn. Indien blijkt dat er positieve resultaten worden geboekt kan de frequentie naar beneden, maar zal regelmatige controle nodig blijven. De BOA zal in eerste weken alleen mensen aanspreken op hun gedrag en niet overgaan tot het uitschrijven van een proces verbaal. In plaats van boetes zullen visitekaartjes worden uitgedeeld, waarin wordt bedankt voor het aanlijnen van de hond en waarop wordt verwezen naar de website met meer informatie. De kaartjes worden ook uitgedeeld aan wandelaars die hun honden wel hebben aangelijnd. De overgangsperiode van waarschuwen naar lik-op-stuk beleid wordt kort gehouden. Het beste resultaat is te verwachten indien er onmiddellijk lik-op-stuk beleid wordt toegepast, echter gelet de op lokale situatie, waarbij de mogelijkheden voor het uitlaten van honden voor de lokale bevolking van Otterlo beperkt zijn, is een overgangsperiode gewenst.

Herstel van de mineralenbalans

Om de benodigde herstelmaatregelen te kunnen treffen is inzicht in de huidige situatie ten aanzien van de milieutekorten in de bodem nodig. Geschatte gemiddelde milieutekorten voor het habitatype stuifzandheiden met struikhei betroffen voornamelijk Calcium (68%), Kalium (6%) PO₄ (49%) en Fosfor totaal (65%). Er dient bodemchemisch onderzoek plaats te vinden om de huidige toestand van de bodem te bepalen. Middels monsternamen en analyse op een aantal bodemchemische eigenschappen zullen de gehalten aan Calcium, Kalium, Magnesium, Aluminium worden vergeleken met uitgangswaarden voor het betreffende habitatype. Per hectare habitat moeten 2 grondmonsters geanalyseerd worden. De bodemonster moeten in ieder geval geanalyseerd worden op - Zuurgraad (pH) - Calcium (Ca) - Magnesium (Mg) - Stikstof (N) en Fosfaat (P). Aan de hand van de analyse kan een advies worden gegeven over de benodigde herstelmaatregelen. Deze kunnen bestaan uit het aanbrengen van steenmeel of Dolokal.

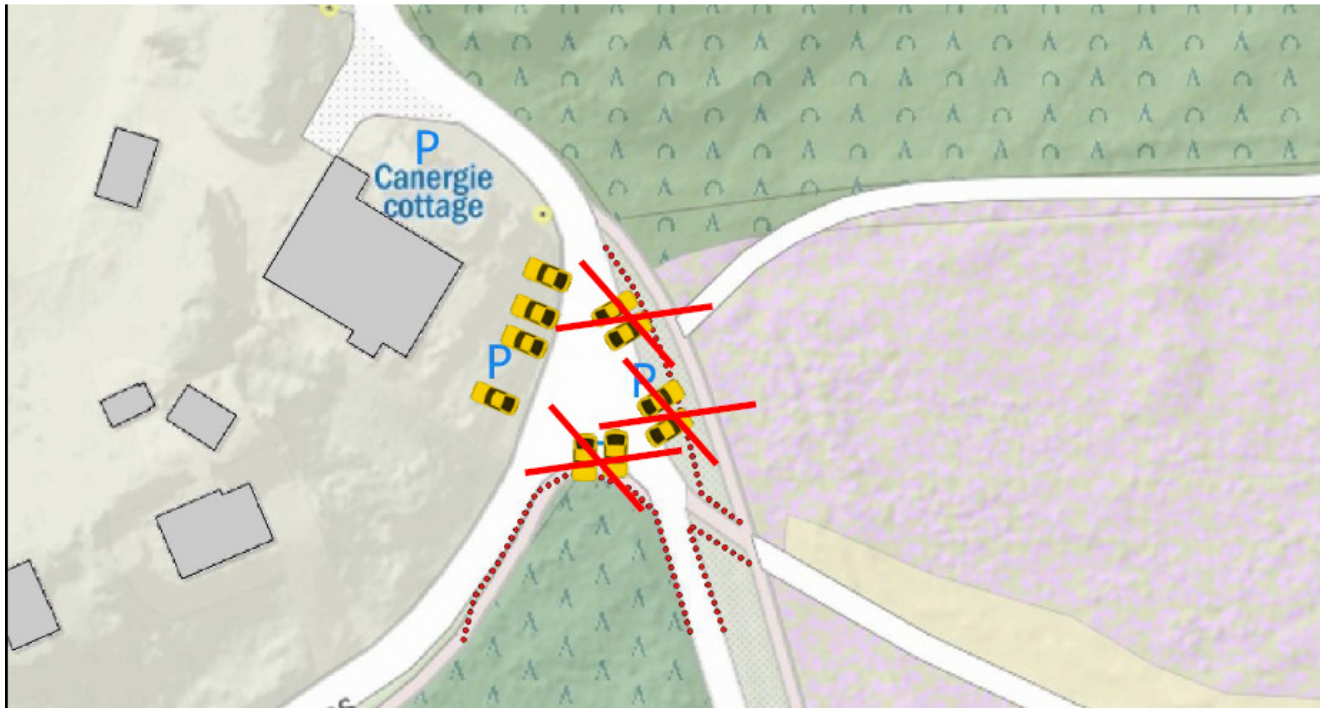
Ontmoedigen en reguleren parkeren

Door het parkeren aan de rand van het gebied te ontmoedigen of te verbieden zullen gebruikers van buiten Otterlo andere gebieden gaan gebruiken om hun hond los te laten lopen. Er is een alternatieve parkeergelegenheid voorhanden langs de Vijverlaan, op circa 550 meter loopafstand van de huidige parkeerplekken. Om bezoekers die per auto naar het gebied komen te ontmoedigen om langs de Zanding te parkeren, zal de toegang ontzegd worden. Fysieke afsluiting van wegen zal hiervoor noodzakelijk zijn. De mogelijkheden zijn echter beperkt. De zandwegen tussen de parkeergelegenheid langs de Vijverlaan en de Carnegie dienen voor de bewoners toegankelijk te blijven en mogen niet zondermeer fysiek afgesloten worden. Ook zal het voor de Carnegie als hotellerie niet acceptabel zijn als de toegang per auto niet meer mogelijk is. Dit betekent dat de zandweg Onderlangs voor auto's toegankelijk zal moeten blijven en dat de fysieke afsluiting beperkt is tot de paden langs de Zanding voor gemotoriseerd verkeer.

Figuur 2 Verplaatsen parkeergelegenheid in combinatie met afsluiten deel van de zandwegen langs de Zanding.

De openbare parkeervoorziening bij de Canergie zal behouden moeten blijven, maar regulatie is noodzakelijk. Door maatregelen te treffen die vergelijkbaar zijn met die bij de Vijverlaan, kunnen er voldoende parkleerplaatsen worden gecreëerd en wordt het parkeren in de bermen onmogelijk gemaakt. De maatregel bestaat uit het plaatsen van een houten hekwerk langs de bermen. Eventueel kunnen vakindelingen aangegeven worden, zodat mensen eerder geneigd zijn om recht in te parkeren. Aan de noordzijde van de Canergie is openbare parkeergelegenheid die momenteel niet of nauwelijks wordt benut.

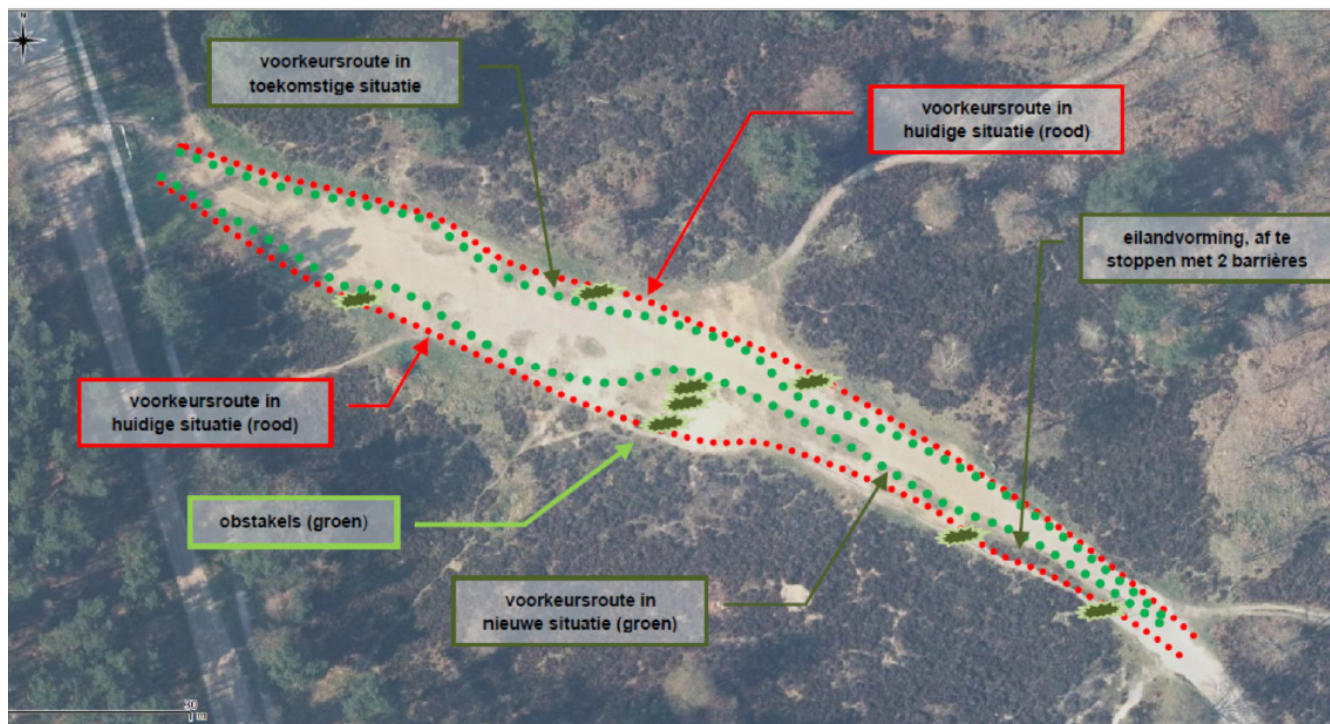
Figuur 3 Regulering parkeren bij Canergie door middel van het afsluiten van bermen.

Zoneren en beperken van recreatie

Door zonering worden delen van het terrein ontzien van betreding. Met behulp van een gemarkeerde routestructuur worden wandelaars gestuurd, zodat de meest kwetsbare gedeeltes worden ontzien (waaronder ook de grondbroeders).

In de huidige situatie is het merkbaar dat de heiderand op de hoofdpaden aan het opschuiven is door betreding en het ontstaan van olifantenpaadjes. De verbreding van de hoofdpaden zal op de volgende wijze worden beperkt:

Langs de randen worden op sommige plekken stobben of andere natuurlijke materialen aangebracht, die wandelaars er toe dwingen om te gaan omlopen. Op deze wijze ontstaan pluksgewijs overgangen tussen heide en zandig terrein met afwisseling in dynamiek als gevolg van betreding. Dit is vergelijkbaar met de werking van strekdammen in een rivier. In onderstaand figuur is een voorbeeld gegeven hoe barrières er voor kunnen zorgen dat bepaalde randen worden ontzien. Door de doorsteek aan beide zijdes af te stoppen wordt voorkomen dat het eiland uiteindelijk geheel zand wordt.

Figuur 5 Ter illustratie: toepassing van natuurlijke barrières om doorsteken en olifantpaadjes af te zetten.

Maatregelen tegen het ontstaan van olifantenpaadjes en doorsteken zijn vrij eenvoudig te treffen. Wandelaars zijn niet snel geneigd om door de heide te lopen. Zodra er ergens een indicatie van een doorsteek is zal deze echter steeds intensiever worden belopen. Op deze wijze ontstaat een paadje, dat steeds breder wordt, aangezien wandelaars geneigd zijn mul zand te ontwijken. Om kwetsbare delen van de Zanding (grondbroeders en mosvegetatie, heide etc.) te ontzien zal een deel van deze doorsteken en olifantenpaadjes worden afgezet. Ook beginnende doorsteken en olifantenpaadjes zullen worden afgezet.

Hierdoor ontstaan er groter delen binnen het terrein waarin kwetsbare vegetatie en grondbroeders zonder verstoring kunnen voorkomen en broeden. Dit afzetten zal gebeuren door het aanbrengen van natuurlijke materialen die bij het reguliere onderhoud vrijkomen (grondwal, boomstammen, stobben) of het aanbrengen van nieuwe beplanting, dit houdt de natuurlijke beleving van het gebied ook in stand i.p.v. palen en borden. Op deze wijze zal het voor de meeste wandelaars duidelijk zijn dat er geen sprake is van een officieel pad. Op onderstaande afbeelding is weergegeven in welke delen de niet officiële paden (doorsteken en olifantenpaden) zullen worden afgezet.

Aangezien delen van het terrein ook gebaat zijn bij betreding om de dynamiek te bewaren zal er bij het beheer in worden voorzien om af te wisselen in tijd en ruimte voor terreindelen waar betreding wel of juist niet gewenst is. Door middel van de inventarisaties van de grondbroeders en expert judgement zal er per 3 jaar geëvalueerd worden of er aanpassingen noodzakelijk is. Mocht dit noodzakelijk zijn dan zal er een wijziging bij de provincie Gelderland worden aangevraagd in de vergunning om de zones die worden ontzien van betreding aan te passen.

Figuur 6 Af te zetten delen van de Zanding (blauwe vlakken).